

Mediji in informacije

Sodišče Evropske unije
SPOROČILO ZA MEDIJE ŠT. 102/18
Luxembourg, 4. julij 2018

Sklepni predlogi generalnega pravobranilca v zadevi C-220/18
Generalstaatsanwaltschaft (Razmere v zaporih na Madžarskem)

Generalni pravobranilec M. Campos Sánchez-Bordona Sodišču predlaga, naj ugotovi, da je to, da v državi, ki je izdala evropski nalog za prijetje, obstajajo sodna pravna sredstva zoper morebitno nečloveško ali ponižujoče ravnanje, pomemben dejavnik, ki omogoča izključitev te nevarnosti, s čimer načeloma ne bi bile podane izjemne okoliščine, ki lahko upravičijo neizvršitev tega naloga

Če izvršitveni pravosodni organ šteje, da je poleg tega podatka upoštevna še kakšna informacija o centrih, v katerih bo zahtevana oseba predvidoma zaprta, jo mora odreditveni pravosodni organ posredovati. Če tega ne stori, lahko izvršitveni pravosodni organ postopek predaje prekine.

Madžarsko sodišče je oktobra 2017 izdalo evropski nalog za prijetje zoper osebo ML, madžarskega državljana, ki je bila kot storilka kaznivih dejanj poškodb, škode, goljufije in tatvine s sodbo, izrečeno v odsotnosti, obsojena na zaporno kazen. To sodišče je, da bi osebi ML lahko sodilo za dejanja, ki so kasneje privedla do te obsodbe, zoper njo predhodno izdalo drug evropski nalog za prijetje, na podlagi katerega je bila novembra 2017 pridržana v Nemčiji. Oseba ML je svoji predaji madžarskim organom nasprotovala in predlagala, naj se pri Sodišču vloži predlog za sprejetje predhodne odločbe.

Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen (višje deželno sodišče za civilne in kazenske zadeve v Bremnu, Nemčija) – izvršitveni pravosodni organ – je pred sprejetjem odločitve o predaji zahtevalo dodatna pojasnila poleg tistih, ki jih je od madžarskih organov prejelo v okviru prvega naloga za prijetje (obveščeno je bilo glede lokacij, na katerih naj bi bila oseba ML pridržana, pri čemer mu je bilo zagotovljeno, da naj pridržana oseba nikakor ne bi bila deležna nečloveškega ali ponižujočega ravnanja v smislu Listine EU o temeljnih pravicah). Obveščeno je bilo, da so oktobra 2016 na Madžarskem začeli veljati zakoni, ki zapornikom zagotavljajo možnost pritožbe zoper razmere v zaporu. Nemško sodišče, ki z odgovorom na prejšnje zaprosilo za informacije ni bilo zadovoljno, je madžarskim organom določilo rok za dopolnitev zahtevanih informacij. Ker te dopolnitve v navedenem roku (28. februar 2018) ni prejelo in glede na to, da je nemško državno tožilstvo podprlo izvršitev evropskega naloga za prijetje, se je Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen obrnilo na Sodišče s predlogom za sprejetje predhodne odločbe, saj želi pridobiti dodatna pojasnila glede sodne prakse iz sodbe Aranyosi in Căldăraru¹ v povezavi z razlago Okvirnega sklepa o evropskem nalogu za prijetje². Zlasti za primer, v katerem lahko (morebitne) kršitve prepovedi nečloveškega ali ponižujočega ravnanja v zaporih v državi, ki je izdala evropski nalog za prijetje, odpravijo njeni lastni pravosodni organi.

Generalni pravobranilec Manuel Campos Sánchez-Bordona v sklepnih predlogih z današnjega dne na začetku opozarja, da je medsebojno priznavanje **temeljni kamen predaje med pravosodnimi organi. To pomeni tako obveznost za države članice, da izvršijo nalog za prijetje, kot vzajemno zaupanje, da vse zagotavljajo enako in učinkovito varstvo temeljnih pravic, priznanih v EU.** Iz sodbe Aranyosi izhaja, da pravo Unije – poleg splošno določenega položaja, da

¹ Sodba z dne 5. aprila 2016, *Aranyosi in Căldăraru* (zadevi C-404/15 PPU in C-659/15 PPU; glej [SM 36/16](#)). Predlog za sprejetje predhodne odločbe je v navedenih zadevah vložilo isto nemško sodišče, ki je vložilo zadevni PPU.

² Okvirni sklep Sveta 2002/584/PNZ z dne 13. junija 2002 o evropskem nalogu za prijetje in postopkih predaje med državami članicami (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 6, str. 34), kakor je bil spremenjen z Okvirnim sklepom Sveta 2009/299/PNZ z dne 26. februarja 2009 (UL 2009, L 81, str. 24).

je Svet uradno ugotovil hudo in vztrajno kršitev vrednot in pravic iz PEU (člen 7 PEU) – izjemoma dopušča neizvršitev evropskega naloga za prijetje tudi v drugih posameznih primerih.

Ob navedenem generalni pravobranilec opozarja, da so se razmere v primerjavi s tistimi iz sodbe Aranyosi spremenile, saj je odreditvena država (Madžarska) uvedla **sredstva za obrambo**, ki jih ob vložitvi predloga za sprejetje predhodne odločbe, ki je bil obravnavan v navedeni sodbi, ni imela. Ta sredstva dajejo zadevnim osebam možnost, da se pritožijo glede razmer v zaporu, in Evropsko sodišče za človekove pravice (ESČP) je potrdilo, da ni nobenih indicev, da taki ukrepi ne bi zagotavljali resničnih možnosti za izboljšanje navedenih razmer, tako da bi bile te skladne s prepovedjo nečloveškega in ponižujočega ravnanja. Generalni pravobranilec dodaja, da podatki, predloženi Sodišču, dopuščajo sklep, da pravna sredstva, ki jih je uvedel madžarski zakonodajalec, niso le teoretične ali neizvedljive rešitve, ampak je z njimi mogoče sprožiti učinkovite praktične posledice. **Zato ni več mogoče predvidevati, da obstajajo objektivni, zanesljivi in natančni podatki, ki bi dokazovali obstoj sistemskih ali splošnih pomanjkljivosti, ki zadevajo bodisi nekatere skupine oseb bodisi nekatere zapore.** Po mnenju generalnega pravobranilca sistem kazenskega sodelovanja na podlagi vzajemnega pravosodnega zaupanja ne more preživeti, če sodišča izvršitvene države obravnavajo zahteve odreditvene države, kot da bi ta imela nižjo občutljivost za zagotovitev varstva temeljnih pravic od njih. Po njegovem mnenju **prejetje evropskega naloga za prijetje nikakor ne more pomeniti, da bi sodišče, pristojno za izvršitev, lahko presojalo o kakovosti celotnega zaporniškega sistema v predložitveni državi ali da bi o njej lahko sodilo glede na svoje nacionalno pravo. Edini parameter nadzora je lahko le člen 4 Listine (ki prepoveduje mučenje in nečloveško ali ponižujoče ravnanje ali kaznovanje).** Zato meni, da je **obstoj notranjih pravnih sredstev, s katerimi se v praksi učinkovito zagotavlja pravica do varstva pred nečloveškim ali ponižujočim ravnanjem v zaporih, še posebej pomemben dejavnik za izključitev nevarnosti takega ravnanja zaradi sistemskih ali splošnih pomanjkljivosti, ki prizadenejo nekatere skupine oseb ali nekatere zapore.**

Generalni pravobranilec kljub temu priznava, da je v položaju, kakršen je ta, ki se obravnava v tej zadevi – v katerem je bil posebni pravni režim, ki zagotavlja varstvo pred nečloveškim in ponižujočim ravnanjem zaradi razmer v zaporu v odreditveni državi, uveden šele nedavno in je zato mogoče, da še ni dosegel svoje polne učinkovitosti, in sicer do te mere, da je nevarnost za kršitev izjemna – upravičeno, da se izvršitveni pravosodni organ pozanima o razmerah, v katerih bi bila zahtevana oseba zaprta.

Generalni pravobranilec opozarja, da mora izvršitveni organ v skladu s sodbo Aranyosi poleg dokazanih (splošnih) sistemskih pomanjkljivosti v centrih za pridržanje v odreditveni državi preveriti tudi, ali v *okolščinah konkretnega primera* obstajajo resni in utemeljeni razlogi za prepričanje, da bo ta oseba po predaji odreditveni državi članici v dejanski nevarnosti, da bo v tej državi članici podvržena nečloveškemu ali ponižujočemu ravnanju. Generalni pravobranilec pojasnjuje, da bi se moral navedeni organ v ta namen omejiti na objektivne in razumne podatke, ki se mu lahko posredujejo glede konkretnih in posamičnih razmer, ki bi vplivale na to osebo. V tem smislu ugotavlja, da **mora izvršitveni pravosodni organ kot posebej pomemben dejavnik oceniti tudi jamstvo, ki ga morda poda pristojni upravni ali sodni organ odreditvene države, s katerim se ta zavezuje, da zahtevana oseba med pridržanjem ne bo podvržena nečloveškemu ali ponižujočemu ravnanju. To jamstvo bi zahtevana oseba lahko, ker gre za formalno sprejeto zavezo, v primeru kršitve uveljavljala pri pravosodnih organih odreditvene države.**

V zvezi z dvomi nemškega sodišča o izvoru informacij, potrebnih za opredelitev razmer v zaporu, generalni pravobranilec meni, da **mora informacije, ki so pomembne za presojo, ali je zahtevana oseba zaradi posebnih razmer v zaporu v nevarnosti, da bo podvržena nečloveškemu ali ponižujočemu ravnanju, načeloma zbrati in sprejeti odreditveni pravosodni organ.** Informacije, ki jih preda ali zagotovi odreditveni pravosodni organ, morajo prevladati v presoji, ki jo sprejme izvršitveni sodni organ. To ustreza dejstvu, da so odreditveni in izvršitveni pravosodni organi edini, ki imajo *aktivno vlogo* pri obravnavi evropskega naloga za prijetje, pri čemer se v okviru dialoga *inter pares* ustvari vzajemno priznavanje.

Glede dejstva, da izvršitveni pravosodni organ ni prejel vseh zahtevanih informacij v roku, ki ga je določil, generalni pravobranilec opozarja, da **je treba zahtevo za informacije omejiti le na tiste, ki so nujno potrebne za ugotovitev, ali obstaja dejanska nevarnost, da bo zahtevana oseba podvržena nečloveškemu ali ponižujočemu ravnanju.** V tem primeru meni, da nekatera od vprašanj, ki jih je nemško sodišče postavilo madžarskemu sodišču, bistveno presegajo to, kar je pomembno za ugotovitev obstoja navedene nevarnosti. V tem smislu poudarja, da so **centri za pridržanje, o katerih je treba pridobiti dodatne informacije, tisti, v katerih je predvideno zaprtje zahtevane osebe za prestajanje kazni, ki ji je bila naložena:** gre tako za center za pridržanje, v katerem bo zahtevana oseba pridržana neposredno po predaji, kot tudi za zapor, kamor bo odpeljana za nadaljnje pridržanje, pri čemer pa so izključeni drugi centri, v katere bi bila lahko v prihodnosti premeščena.

Nazadnje generalni pravobranilec opozarja, da če se odreditveno sodišče ne odzove na zahtevo za informacije izvršitvenega sodišča, bo moralo zadnje, **preden odloči o ustavitvi postopka za predajo, presoditi, ali je na podlagi razpoložljivih informacij mogoče izključiti nevarnost nečloveškega ali ponižujočega ravnanja v zgoraj navedenih centrih.** Vendar navedena presoja ne sme presegati tistega, kar je nujno potrebno za izključitev te nevarnosti, ki je ni mogoče preprosto izenačiti z razmerami večjega ali manjšega udobja v zaporu. Če odreditveni pravosodni organ izvršitvenemu pravosodnemu organu ne posreduje informacij, ki jih ta v skladu z Okvirnim sklepom zahteva, da bi lahko odločil o predaji, lahko izvršitveni pravosodni organ odreditvenemu organu sporoči, da v teh okoliščinah ne bo nadaljeval postopka predaje.

OBVESTILO: Sklepni predlogi generalnega pravobranilca za Sodišče niso zavezujoči. Naloga generalnih pravobranilcev je, da Sodišču popolnoma neodvisno predlagajo pravno rešitev zadeve, ki jo obravnavajo. Sodniki Sodišča zdaj začenjajo posvetovanje o zadevi. Sodba bo razglašena pozneje.

OBVESTILO: S predlogom za sprejetje predhodne odločbe lahko sodišča držav članic v zvezi s sporom, o katerem odločajo, Sodišču predložijo vprašanja o razlagi prava Unije ali veljavnosti aktov Unije. Sodišče ne odloči o nacionalnem sporu. Zadevo reši nacionalno sodišče v skladu z odločbo Sodišča. Ta odločba je enako zavezujoča za druga nacionalna sodišča, ki obravnavajo podoben problem.

Neuradni dokument za medije, ki Sodišča ne zavezuje.

[Celotno besedilo](#) sklepnih predlogov je objavljeno na spletnem mestu CURIA na dan predstavitve.

Kontaktna oseba: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793